

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Rehabilitación do aparato bucofonador e da deglución	Código	652G04035	
Titulación	Grao en Logopedia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Vilariño Vilariño, María Isabel	Correo electrónico	isabel.vilarino@udc.es	
Profesorado	Vilariño Vilariño, María Isabel	Correo electrónico	isabel.vilarino@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>Tratase de una materia obrigatoria que se imparte no primeiro cuatrimestre do cuarto curso do Título de Grado de Logopedia e que constará de clases expositivas por parte do profesor/a a través de Microsoft Teams e Moodle de forma sincrónica ou asincrónica e clases interactivas nas que teñen que expor os traballos tutelados en grupos de 2-4, os alumnos/as de forma presencial ou a través de Teams. As exposicións deberán ser presenciais ou a través de Microsoft Teams. En ocasións as clases interactivas unificaránse para que participen todos os alumnos/as na exposición dos traballos dos compañeiros/as e interaccionen.</p> <p>Será obrigatoria a asistencia as clases expositivas e interactivas e podrán unificarse as clases interactivas para que os alumnos podan asistir as exposicións dos compañeiros e o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica deberán presentar os traballos nas clases iteractivas e asistir as clases que considere a profesora Na segunda oportunidade (Julio) realizarse un examen tipo test si e presencial o pregunta curta vía Teams (este en caso excepcional de pandemia ou similar)</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.
A6	Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais.
A8	Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico.
A11	Redactar un informe de avaliación logopédica.
A12	Realizar unha avaliación tras a intervención.
A13	Coñecer os principios xenerais de la intervención logopédica.
A14	Coñecer as funcións da Intervención logopédica: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.
A15	Coñecer e aplicar os modelos e as técnicas de intervención.
A20	Coñecer e implementar as axudas técnicas á comunicación.
A21	Saber deseñar e elaborar informes logopédicos.
A22	Saber deseñar, programar e avaliar a actuación logopédica.
A25	Coñecer a organización de institucións educativas, sanitarias e sociais.
A26	Adquirir un coñecemento práctico para a avaliación logopédica.
A27	Realizar a planificación estratéxica da intervención logopédica.
A29	Adquirir a formación práctica para o traballo individual, grupal, cooperativo e de mediación con facilitador.
A30	Coñecer a actuación profesional e os contornos onde se desenvolve a práctica.
A31	Adquirir o desenvolvemento os recursos persoais para a intervención: habilidades sociais e comunicativas, habilidades profesionais, avaliación da propia actuación profesional, técnicas de observación, técnicas de dinamización ou toma de decisións.
A32	Utilizar tecnoloxías da información e da comunicación.
B1	Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.

B5	Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.
B6	Capacidade de adaptarse aos cambios.
B7	Capacidade de análise e síntese.
B8	Capacidade de observar e de escoitar de forma activa.
B9	Capacidade de organizar e planificar.
B10	Capacidade para motivarse e procurar a calidade na actuación profesional.
B11	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B12	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.
B13	Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da comunicación e da información.
B14	Destreza e empatía nas relacións interpersoais.
B16	Resolver problemas de forma efectiva.
B17	Saber expresarse en público.
B18	Ser creativo no exercicio da profesión.
B19	Ter compromiso ético.
B20	Ter iniciativa e espírito emprendedor.
B22	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B23	Traballar de forma colaborativa.
B24	Traballar en equipo e, de ser o caso, de forma interdisciplinar.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
1. Adquirir os coñecementos teóricos necesarios sobre a larinxectomía	A1	B1	C1
	A6	B5	C2
2. Coñecer o mecanismo e as fases da deglutación e as distintas alteracions que se poden producir como consecuencia destas intervencións quirúrxicas.	A8	B6	C3
	A11	B7	C6
	A12	B8	C7
3. Creación de programas específicos de intervención logopédica, para poder levar a cabo un plan terapéutico que compense, no posible, os efectos negativos desta intervención quirúrxica tanto a nivel da comunicación como da deglutación.	A13	B9	C8
	A14	B10	
	A15	B11	
4. Coñecer os distintos mecanismos da deglutación	A20	B12	
	A21	B13	
5. Coñecer formas de actuación do equipo multidisciplinar que interven neste tipo de trastornos e que estratexias conxuntas se deben adoptar na prevención das alteracions da comunicación, na avaliación e no diagnóstico.	A22	B14	
	A25	B16	
	A26	B17	
	A27	B18	
	A29	B19	
	A30	B20	
	A31	B22	
	A32	B23	
		B24	

Contidos	
Temas	Subtemas
REHABILITACIÓN EN LARINXECTOMIZADOS TEMA 1: Sistema fonatorio	Resumen das bases anatómicas e funcionais da larínxe. Fisioloxía da larínxe. Funcions larínxeas, mecánica respiratoria e fonación
TEMA 2: Alteracions da comunicación e deglutación por cancro de cabeza e cuello.	Tipos e grados
TEMA 3: Patoloxía tumoral da larínxe.	Distintos tipos de neoplasias que conducen a extirpación da larínxe. Nivel de afectación da deglutación.
TEMA 4: Larinxectomías totais e parciais.	Indicacions e consecuencias
TEMA 5: Novas condicións anatómicas e cambios fisiolóxicos do larinxectomizado	Consecuencias na súa vida diaria
TEMA 6: Fonación do larinxectomizado.	Erigmofonia. Larínxe Electrónica. Prótesis fonatorias. Válvulas. Importancia da rehabilitación.
TEMA 7: Papel do logopeda na rehabilitación do paciente larinxectomizado.	Combinación de funcións e recursos da unidade de logopedia ca asociación de larinxectomizados.
TEMA 8: Condicións necesarias para iniciar a rehabilitación.	Causas que poden retardar, dificultar ou impedir a rehabilitación.
TEMA 9: A rehabilitación logopédica propiamente dita. Forma de realizar a rehabilitación.	Momento de comezar. Etapas dentro da rehabilitación. Avaliación e problemas específicos que se poden presentar. Actuación en casos difíciles. Momento e criterios para plantear un sistema alternativo a erigmofonía.
TEMA 10: Casos clínicos.	Presentación de casos clínicos das diferentes patoloxías.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	A1 A6 A8 A11 A12 A13 A15 A21 A22 A25 A26 A27 A29 A30 A31 A32 B1 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B16 B17 B19 B20 B22 B23 B24 C1 C2 C3 C6 C7 C8	5	15	20
Prácticas a través de TIC	A14 A20 B18	0	17	17
Proba obxectiva	A1 A6 A8 A14 A25 A26 A27 B1 B5 B7 B9 B13 B18 C1 C3	1	25	26
Sesión maxistral	A1 A6 A8 A11 A12 A13 A14 A15 A20 A21 A22 A25 A26 A27 A29 A30 A31 A32 B1 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B16 B17 B18 B22 B23 C1 C2 C3 C6 C7 C8	35	30	65

Traballos tutelados	A1 A6 A8 A13 A14 A20 A22 A25 A26 A29 A30 A31 A32 B1 B5 B7 B8 B12 B13 B17 B18 B23 C1 C3 C6 C7 C8	1	20	21
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O alumno/a presentará casos clínicos en relación o tema que lle corresponda do traballo tutelado e debe de ser capaz de analízalo e discutilo en grupo.
Prácticas a través de TIC	O alumno/a realizará actividades de carácter práctico como a utilización de bases de datos para a realización dos traballos tutelados (búsqueda bibliográfica), mediante a utilización das tecnoloxías da información.
Proba obxectiva	Realizaráse unha proba escrita tipo test de 30 a 50 preguntas para a avaliación do aprendizaxe do alumno/a e será imprescindible aprobar esta proba para superar a materia e para que se avalien os distintos apartados.
Sesión maxistral	Realizaranse exposicións orales utilizando material audiovisual e preguntas dirixidas os/as estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar o aprendizaxe e o alumno/a deberá complementar esta información cas fontes de información referenciadas en dito apartado.
Traballos tutelados	O/a estudante realizará estes tipos de traballos para promover a aprendizaxe autónoma, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados e os expoñerá nas clases interactivas. E imprescindible presentar o traballo na clase interactiva para ser evaluado. O alumno entregará a o/a profesor/a una copia en formato papel e outra informatizada que quedará en posesión do profesor/a para avaliálo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Seguimento da aprendizaxe e a realización do traballo autónomo dos/das estudantes por parte do profesor/a Tutor/a. As tutorías realizaránse de forma telemática (Teams, e-mail) y si fose necesario presencial, en grupo ou de forma individual.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	A1 A6 A8 A14 A25 A26 A27 B1 B5 B7 B9 B13 B18 C1 C3	Será a que teña máis peso na avaliación do alumno/a e terá que superala para aprobar a asignatura. Consistirá nun examen tipo test de entre 30 e 50 preguntas. Se fose necesario realizalo vía Teams será pregunta curta en lugar de test. Para a segunda oportunidade de xullo solo computará a proba obxectiva (100%) "A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: o/a estudante será cualificado con "suspenso" (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario";	60

Traballos tutelados	A1 A6 A8 A13 A14 A20 A22 A25 A26 A29 A30 A31 A32 B1 B5 B7 B8 B12 B13 B17 B18 B23 C1 C3 C6 C7 C8	E obrigatoria a realización e exposición nas clases interactivas a nivel individual ou en grupo para aprobar a materia e incluír o estudo de casos. Non computará para a segunda oportunidade de xullo, solo para a primeira oportunidade. Os alumnos con dispensa académica parcial terán tamén que presentar o traballo en grupo nas clases interactivas.	40
---------------------	--	---	----

Observacións avaliación

Será obrigatoria a asistencia as clases expositivas e interactivas e podrán unificarse as clases interactivas para que os alumnos podan asistir as exposicións dos compañeiros.

A fórmula que se aplicará para correxir a proba obxectiva será: acertos menos erros partido por 3 e o resultado de isto dividido entre o número total de preguntas e despois multiplicado por 10, sempre no caso de que o examen sexa presencial e tipo test.

Os alumnos deberán ampliar os temas cas fontes de información recomendadas e que ademais se irán actualizando durante o curso xa que as clases expositivas por parte do profesor serán orientativas.

"A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario".

Os alumnos con dispensa académica parcial terán tamén que presentar o traballo en grupo nas clases interactivas.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - () . - CASADO MORENTE, J.C. , ADRIÁN TORRES, J.A. (2005). Manual del laringectomizado.. Málaga. Ed. Aljibe. - BEHLAU, M. (2005). A voz. O libro do especialista. Tomo I y II.. Rio de Janeiro. Ed. Revinter. - HEVILLET-MARTÍN G. (2003). Hablar sin larige. Madrid. Lebon - DINVILLE C. (1996). Los trastornos de la voz y su reeducación.. Barcelona. Ed. Masson - PEÑA-CASANOVA J. (2013). Manual de logopedia.. Barcelona. Ed. Masson. - PRATER R.J, SMITH R.W. (1995). Manual de terapéutica de la voz.. Barcelona. Ed. Masson. - FERNÁNDEZ MARINA M. (1996). Reflexión sobre el tratamiento del paciente laringectomizado. Rev. Logop. Fon. Audiol. Vol. XVI, nº 3. Madrid. Ed. Masson - Suarez A. (2004). Trastornos de la voz. Estudio de casos. Ed. Eos - MURRAY Y MORRISON. (1996). Tratamiento de los trastornos de la voz.. Barcelona. Ed. Masson - CASADO JC, ADRIAN JA. (2004). MANUAL DEL LARINGECTOMIZADO. ED. ALJIBE - Clavé civit P., García Peris P. (2011). Guía de diagnóstico y de tratamiento nutricional y rehabilitador de la disfagia orofarínge. Barcelona. Ed. Glosa <p>La bibliografía o fuente de información se actualizará y ampliará a lo largo del curso académico.</p>
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía dos órganos da audición e a linguaxe/652G04001

Patoloxía da audición. voz e deglución/652G04015

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Intervención logopédica nos trastornos da fala e a voz/652G04027

Materias que continúan o temario

Novas tecnoloxías da información e a comunicación aplicadas á intervención logopédica/652G04032

Observacións

Recomendase completar a información das clases maxistras coas fontes de información recomendadas. Para axudar a conseguir un entorno inmediato sustentable e cumprir co obxectivo estratéxico 2 do "V Plan de Acción do Programa Green Campus FCS (2023-2025)" os traballos documentais que se realicen nesta materia:

a.- Maioritariamente solicitaranse en formato virtual e soporte informático.

b.- De realizarse en papel:

- Non se empregarán plásticos.

- Realizaranse impresións a dobre cara.

- Empregarase papel reciclado.

- Evitarase a realización de borradores.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías